

Ангел Джалъзов, зам.-шеф на КФН, ръководещ „Осигурителен надзор“:

НАМАЛЯВАМЕ ТАКСИТЕ ВЪРХУ ВТОРАТА ПЕНСИЯ

Завишават се лимитите за инвестиране в акции

Монитор

ТЕОДОРА ТОДОРОВА
27.09.2011

- Г-н Джалъзов, отдавна анонсирахте, че предстои намаляване на таксите, които събират от клиентите си пенсионните компании, но въпреки това те останаха изненадани, по-скоро неприятно. Какви са мотивите ви?

- Размерът на събираните от пенсионните дружества такси и удържки влияе съществено върху натрупванията в индивидуалните партиди, респективно върху размера на бъдещите пенсии. Очакването, че конкуренцията между дружествата ще доведе до намаляването на таксите, не се оправда. Към настоящия момент почти всички пенсионни компании събират за задължителните пенсионни фондове максимално позволения от закона размер на таксите и удържките. Той е 5% от всяка осигурителна вноска, 1% инвестиционна такса, която се начислява върху нетните активи на фондовете, както и таксата от 20 лв. при смяна на фонда.

В сравнение с определените в законите на други страни максимални размери на таксите равнищата им у нас са сред най-високите. Анализите показват, че при период от осигуряване от 40 г. и запазване на сегашния размер на таксите, това ще доведе до намаляване на натрупаните по партидите суми с около 20%. Това може да застраши постигането на целите на допълнителното пенсионно осигуряване.

- Коя такса изяжда най-много от парите на осигурените за втора пенсия?

- Най-съществено влияние върху намаляването на средствата по партидите на осигурените в задължителните фондове оказва инвестиционната такса. Поради това със законопроекта се предлага постепенното ѝ намаляване с 0.1 на сто годишно - от 1% върху нетните активи на фонда през 2011 г. до 0.5% през 2016 г.

През 2017 г. се предвижда увеличение на вноската за универсалните фондове от 5 на 7%. В тази връзка предлагаме стъпаловидно намаляване на удържката от всяка осигурителна вноска от сегашните 5% до 2,5% през 2019 г.

- Предлагате да отпадне и таксата за смяна на фонда. От нея досега осигурените загубиха доста пари, а посредниците завъртяха сериозен бизнес.

- Причината за предложението за отпадане на таксата е, че тя не успя да се наложи в практиката като естествен регулатор в процеса на смяна на фонда. В същото време тази такса не представлява съществен източник на приходи за пенсионните дружества. Тя формира 4,80% от всички такси и удържки.

- Ако вашите предложения за намаляване на таксите бъдат приети, пенсионните компании ще имат ли достатъчно пари да се издържат?

- Според прогнозите на КФН това няма да засегне финансовата стабилност на дружествата. Задължителните фондове (универсален и професионален) са във фазата на натрупване и нетните им активи нарастват с високи темпове. Очакванията са, че към 2019 г. в пенсионните компании ще постъпват приходи от такси не по-малко от отчетените през 2010 г. Високото равнище на таксите досега даде възможност на дружествата да покрият направените разходи при старта на допълнителното пенсионно осигуряване и да реализират добри финансови резултати от тази дейност. Така например за първото полугодие на 2011 г. печалбата на всички компании на пазара е 17,3 млн. лв. Трябва да се каже още, че предвиденото намаляване на таксите дава възможност дружествата да бъдат по-активни и да потърсят начини за оптимизиране на разходите си и за повишаване на ефективността от дейността си. В

крайна сметка голямата цел, която се преследва с промените в социалния кодекс, е увеличаването на средствата по партидите и постигане на адекватен пенсионен доход от втория стълб. Затова усилията в тази посока трябва да бъдат общи – и на регулатора, и на бизнеса.

- Предвиждате промени и в допустимите инвестиции. По-либерален ли правите режима за фондовете?

- Инвестиционните регулации за допълнителните пенсионни фондове не са променени съществено от 2006 г., когато беше направена първата стъпка към либерализирането им. Оттогава настъпиха съществени промени на капиталовите пазари, появиха се нови инструменти, преживяхме и финансова криза, която допринесе за оценка на тези регулации. Предлаганите промени в законопроекта са направени с цел тяхното подобряване и защита на интересите на фондовете.

На първо място се въвеждат изисквания към самата инвестиционна дейност и към звената, които я осъществяват – инвестиционното звено и звеното по управление на рисковете. Засилват се изискванията към вътрешния контрол. Въвежда се задължение за дружеството да следи постоянно за конфликти на интереси при инвестиране на средствата, натрупани в пенсионните фондове.

На второ място се разширява кръгът на допустимите финансови инструменти. Въвежда се възможност за инвестиране в дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от международни финансови институции, в акции, предлагани при условията на първично публично предлагане, във варианти по акции, търгувани на регулирани пазари, както и в дялове на алтернативни инвестиционни фондове, управлявани от лица, отговарящи на определени изисквания на Директива 2011/61/ЕС.

С цел намаляване на риска от концентриране на инвестициите във финансови инструменти, издадени от дружества в една група, се въвежда ограничение от 10% от активите на задължителен фонд и до 20% за доброволен пенсионен фонд. Въвежда се общ лимит за инвестициите в корпоративни облигации, търгувани на регулирани пазари - до 50% от активите на задължителните фондове. Завишават се отделните лимити за инвестиране в акции, права, варианти и дялове, като същевременно с цел ограничаване на рисковите инструменти се въвежда общо ограничение за инвестиране в дялови ценни книжа до 40% от активите на фонда.

По отношение на инвестициите на доброволните фондове се запазва по-либералният режим в сравнение с този на задължителните фондове.

И накрая ще отбележа, че се завишават изискванията към пенсионното дружество да предоставя на осигурените лица повече информация по отношение на основните характеристики на фонда. Това ще позволи хората да направят информиран избор.

- Защо искате да увеличите срока, за който се изчислява минималната доходност, която фондовете трябва да постигат?

- Предвид дългосрочния характер на осигуряването в задължителните пенсионни фондове инвестиционните резултати от управление на активите им също следва да се оценяват за по-дългосрочен период. С оглед на това периодът, на база на който се определя минималната доходност, се удължава от 24-месечен на 60-месечен. Предлага се промяна и на честотата на обявяването ѝ - към края на всяко шестмесечие, а не както досега – към края на всяко тримесечие. Промените дават възможност на пенсионните дружества по-гъвкаво да управляват активите на задължителните фондове и по-пълно да се съобразят с инвестиционния хоризонт на осигурените лица.

- Предвиждате доста промени и за осигурителните посредници. Ще прекратят ли те практиката хора да сменят фонда си без дори да разберат?

- Сегашната уредба на осигурителните посредници е твърде пестелива. От контрола, който КФН осъществява, стана ясно, че има редица проблеми в тяхната дейност, което очерта необходимостта от нейното по-пълно и детайлно регламентиране.

Осигурителният посредник е важна фигура в дейността по допълнително пенсионно осигуряване. Ето защо той трябва да притежава необходимите знания и умения, за да може да даде съвет на бъдещия клиент на фонда, да се съобразява с изискванията и потребностите му и да се грижи за интересите му. Практиката обаче показва, че един от основните проблеми е точно липсата на достатъчно познания от осигурителни посредници. Затова в проекта е предвидено задължение за пенсионните дружества да осигурят обучение на посредниците и да проверяват с изпит способността им за самостоятелна работа. Не без значение е и какви лица могат да бъдат осигурителни посредници. Очевидно е, че те трябва да отговарят на определени изисквания за компетентност и чисто съдебно минало. Такива изисквания липсват в сегашната уредба. Освен това посредниците трябва да спазват принципа за свобода на избор на фонд, да предоставят ярна и точна информация за съответното дружество, да не дават обещания или да правят предположения относно бъдещата доходност на съответния фонд. И не на последно място по важност да опазват личните данни на хората и търговската тайна на пенсионните дружества.

Визитка

Роден е на 5 май 1972 г в гр. Пазарджик.

Притежава магистърска степен по право от СУ „Св.Климент Охридски” и магистърска степен по международни финанси и мениджмънт от Университета в Амстердам, Холандия, както и следдипломна квалификация по европейско право от Университета в Страсбург, Франция.

Работи като изпълнителен директор последователно на Capital Dynamics-Bulgaria и Euro-Phoenix Financial Advisors -South Europe.

Владее английски, немски, руски и холандски език.